

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Koepoortstraat 21

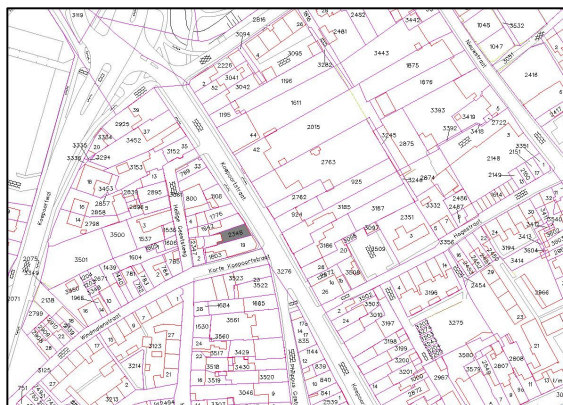
Monumentnummer : GM046

Straat : Koepoortstraat
Huisnummer : 21
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 AR

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 2348

Naam object : ---
Bouwjaar : XVIIA, ca. 1882
Architect : nb
Bouwstijl : eclecticisme
Oorspronkelijke functie : woonhuis
Huidige functie : woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 14-12-2012
Datum aanwijzing : 19-11-2013

Situering

Pand gelegen aan de Koepoortstraat in het noordelijk deel van de historische binnenstad van Doesburg. Het pand staat met de voorgevel langs de straat aan het trottoir.

Opbouw

Tweelaags pand op enigszins taps toelopende plattegrond. Het pand is deels onderkelderd, heeft een begane grond, een verdieping en een zolder onder een schilddak. Slechts het voorste deel van het huis is onderkelderd.

Historie

De Koepoortstraat maakt deel uit van de vroegste stadsuitleg uit de eerste helft van de dertiende eeuw. De Koepoortstraat functioneerde als toegangsweg van en naar de Koepoort, die in 1673 in opdracht van koning Lodewijk XIV werd opgeblazen.

Beknopte bouwgeschiedenis

Afgaande op de aanwezige kelder die vermoedelijk dateert uit de eerste helft van de zeventiende eeuw, stond toen reeds een huis op deze locatie. Uit de kadastrale minuut blijkt dat het in 1832 een achterhuis had, met een kleine lichtplaats tussen voor- en achterhuis. Een steeg aan het eind van het perceel gaf toegang tot de Korte Koepoortstraat. Het huis is in 1882 vermoedelijk volledig vernieuwd en ingekort, waarbij de kelder van de voorganger is geïncorporeerd. In 1940 is vergunning verleend voor het samentrekken van de twee vensters op de begane grond, maar het is onduidelijk of die verbouwing is uitgevoerd.

Exterieur

Het huis heeft een drie vensterassen brede, gepleisterde voorgevel op een donkergrijs geverfde plint. De schuifvensters met H-ramen zijn voorzien van gestucte, geprofileerde kaders, bekroond met een kuif. Deze zijn rond 1985 alle vervangen en aangevuld door exemplaren in sierbeton¹. De entree van het huis is links gesitueerd en voorzien van een enkelruits bovenlicht boven een geprofileerd kalf. De voordeur bestaat uit zes vakken, waarvan de twee middelste van rechthoekige roosters voorzien zijn. De deur is afkomstig uit het belendende pand op nummer 19². In de plintzone zijn twee ten opzichte van de vensters op de begane grond asymmetrisch geplaatste, getraliede kelderlichten opgenomen.

De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een hoofdgestel, bestaande uit architraaflijst, fries en kroonlijst. Het voorste dakschild is belegd met donkergrijs gesmoorde, platte muldenpannen.

De twee vensterassen brede achtergevel is gepleisterd en op de begane grond voorzien van een vlakgedekte serre, aan de bovenzijde afgesloten met gedecoreerd boeiboord en klossen. De achtergevel is voorzien van schuivende suitedeuren met bovenlicht tussen achterkamer en serre. Rechts geeft een keukendeur met links een zesruits venster toegang tot de tuin.

Op de verdieping zijn twee zesruits schuifvensters met wisseldorpel toegepast. Rechts is een van kraaldelen getimmerde toiletuitbouw onder platdak aanwezig.

De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een mastgoot. De zij- en achter dakvlakken zijn belegd met roodbakkende, platte muldenpannen.

¹ Mondelinge mededeling eigenaar.

² Idem.

Interieur

Kelder: De kelder wordt bereikt door middel van een houten steektrap, toegankelijk onder de trap naar de verdieping. De kelder is voorzien van vier bakstenen kruisgewelven, van elkaar gescheiden door gordelbogen die in het midden van de kelder worden opgevangen door een gemetselde, op de hoeken afgeschuinde poer. Aan de straatzijde is de kelder voorzien van twee secundaire kelderlichten. De kelder heeft een bakstenen vloer.

Begane grond: De indeling bestaat uit een met marmer belegde gang met toegang naar de verschillende vertrekken op de begane grond. Alle deuren zijn uitgevoerd als paneeldeur en voorzien van architraaflijsten. De gang heeft een ongedecoreerd stucplafond. Een paneeldeur in de zijwand van de trap geeft toegang tot de keldertrap. In het verlengde van de gang voert een deur naar de keuken. Een deur rechts geeft toegang tot de voorkamer.

De voorkamer is voorzien van een stucplafond met centraal ornament met bladranken en een dubbele lijst als kader. Het rookkanaal van de zwartmarmere schouw heeft een fraaie overgang naar het stucplafond in de vorm van een rijk geprofileerd hoofdstel. Suitedeuren met gekleurd glas-in-lood geven toegang tot de achterkamer, die is doorgebroken met de keuken. Suitedeuren met blank glas-in-lood geven toegang tot de serre, links geeft een paneeldeur met glas in het bovenvak toegang tot een bijkeuken en verder naar de tuin. De deur is met een zesruits venster in een gekoppeld venster bevat.

Eerste verdieping: een trap met kwart voert naar de eerste verdieping. De trap is voorzien van een vierkante, geprofileerde trappaal en gietijzeren balusters, bevat in een geprofileerde handlijst. Het is een trap met kuipstukken en een open schalmgat, die verder omhoog voert naar de zolder. De indeling van de eerste verdieping is overeenkomstig die op de begane grond en bestaat uit een klein vertrek aan voor- en achterzijde van de overloop met rechts aan straat- en tuinzijde twee grotere kamers, waartussen een badkamer. De vertrekken zijn toegankelijk met paneeldeuren met architraaflijsten en aan de straatzijde voorzien van omtimmerde vensters met historische, functionele vensterbanken. Opmerkelijk detail zijn de als vaste panelen uitgevoerde achttiende-eeuwse binnenluiken in de dagkanten van de vensters. Ze kunnen goed vergeleken worden met als kastdeuren hergebruikte binnenluiken die afkomstig zijn van de vensters op de begane grond³ en dateren uit het laatste kwart van de negentiende eeuw.

De vertrekken aan de achterzijde zijn met moderne materialen afgewerkt en worden van daglicht voorzien via zesruits schuifvensters. De vensterbanken zijn hier sober gedecoreerd.

Zolder: de kapconstructie is hier volledig in het zicht en bestaat uit een door flieringbalken opgevangen sporenkap met nokgording. De constructie wordt gedragen door een viertal gestapelde grenen dekbalkgebinten met gepende en met toognagels gezekerde verbindingen. Gesmede ankers tussen spantbenen en muurplaat vangen de spatkrachten op. De onderste gebinten zijn vanaf de straat naar achteren oplopend van genummerde telmerken voorzien, links met de guts aangebracht ("halve maantjes") en rechts met een rechte steekbeitel. Bovenop deze gebinten staan A-spanten ingepend en met houten toognagels gezekerd, van boskant beslagen, deels ongeschild naaldhout. De stijlen zijn halverwege voorzien van haanhouten. Deze zijn halfhouts tegen de A-stijlen gespijkerd en links en rechts uit stekend, zodat daarop een tweede laag

³ Mondelinge mededeling eigenaar

flieringbalken kon worden gelegd. De dakpannen liggen vanaf de onderzijde vrij in het zicht. De zolder is aan de straatzijde voorzien van een klein daklicht.

De achterzijde van de zolder is gedeeltelijk afgetimmerd met een goed behouden gebleven meidenkamer. Een opklampte deur met amandelvormige knop geeft toegang tot de ruimte. De deuropening is aan de binnenzijde voorzien van een mogelijk hergebruikte architraaflijst.

Bouwdossiers

23-12-1881 bouw voorgevel en vernieuwen indeling

27-05-1940 maken nieuw venster voorgevel

Literatuur

- Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving Koepoortstraat 21 Doesburg*, 16-5-1990 (adviesnr. 56)

Waardering

Het pand dateert uit 1882 en is op onderdelen gaaf bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de gaafheid van de architectuur in combinatie met de ligging in de straatwand en enkele onderdelen van het casco en de afwerking van het huis, zoals de historische kelder, de kapconstructie en de indeling en afwerking van de begane grond en eerste verdieping. In dat verband moeten met name worden genoemd het stucplafond rechtsvoor op de begane grond, de trap en de vensterbetimmeringen aan de straatzijde van de vertrekken op de eerste verdieping.

Pand van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

Het huis is architectuurhistorisch van belang als gaaf bewaard gebleven voorbeeld van gepleisterd eclecticisme, daterend uit 1882.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de architectonische relatie met het linker buurpand Koepoortstraat 19, de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden in de directe omgeving.

Het huis is cultuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van een woonhuispand voor de gegoede middenklasse uit de periode rond 1880 en vanwege de behouden gebleven kelder uit de zeventiende eeuw.